

Ο ΣΑΙΞΠΗΡ ΞΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

MARGARET
ATWOOD

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ
ΤΡΙΚΥΜΙΑΣ

Μετάφραση: Τρισεύγενη Παπαϊωάννου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

I.

Το μαύρο παρελθόν

1. Ακροθαλασσιά

ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2013

Ο ΦΙΛΙΣ ΒΟΥΡΤΣΙΖΕΙ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΤΟΥ. Έπειτα βουρτσίζει τα άλλα του δόντια, τα ψεύτικα, και τα στερεώνει στη θέση τους στο στόμα του. Παρά το στρώμα ροζ συγκολλητικής ουσίας που έχει βάλει, δεν εφαρμόζουν πολύ καλά· ίσως να συρρικνώνεται το στόμα του. Χαμογελάει: η αυταπάτη ενός χαμόγελου. Προσποίηση, υποκρισία, αλλά και ποιος θα το καταλάβει;

Παλιά θα τηλεφωνούσε στον οδοντίατρό του, θα έκλεινε ραντεβού και η λουσάτη πολυθρόνα από ψεύτικο δέρμα θα ήταν στη διάθεσή του, το προβληματισμένο πρόσωπο που μυρίζει στοματικό διάλυμα μέντας, τα επιδέξια χέρια που χειρίζονται αστραφτερά εργαλεία. *Α βέβαια, βλέπω το πρόβλημα. Μην ανησυχείτε, θα σας το φτιάξω.* Σαν να πηγαίνει το αυτοκίνητό του για ρεγουλάρισμα. Ενδεχομένως να απολάμβανε μουσική από τα ακουστικά του και την επίδραση από ένα αναισθητικό χάπι.

Τώρα όμως η τσέπη του δεν σηκώνει τέτοιους επαγγελματικούς διακανονισμούς. Η οδοντιατρική ασφάλισή του είναι της φτήνιας, επομένως είναι στο έλεος των αναξιόπιστων δοντιών του. Πολύ κρίμα, καθώς αυτό είναι το μόνο που του λείπει για το επικείμενο φινάλε του: να ξεμείνει από μασέλα. *Το πανηγύρι μαθ τώρα τελειώθε. Και οι θεατρίνοι μαθ...* Έτσι και συνέβαινε αυτό, ο εξευ-

τελισμός του θα ήταν συντριπτικός και μόνο που το σκέφτεται, κοκκινίζουν ως και τα πνευμόνια του. Αν οι λέξεις δεν είναι τέλειες, ο τόνος σωστός, ο χρωματισμός ρυθμισμένος με μεγάλη ακρίβεια, χάνεται η μαγεία. Ο κόσμος αρχίζει να στριφογυρίζει στο κάθισμά του, να βήχει και να πηγαίνει σπίτι του στο διάλειμμα. Σκέτος θάνατος.

«Μι-μái-μο-μου» λέει στον λεκιασμένο με οδοντόπαστα καθρέφτη πάνω από τον νεροχύτη της κουζίνας. Χαμηλώνει τα βλέφαρα, προβάλλει προς τα έξω το πιγούνι. Μετά χαμογελάει: το χαμόγελο στριμωγμένου χιμπαντζή, λίγο θυμός, λίγο απειλή, λίγο απόρριψη.

Πώς έχει ξεπέσει έτσι. Πώς έχει αποκαρδιωθεί. Πώς έχει καταντήσει. Να επιβιώνει με χίλια ζόρια, να ζει σε μια τρώγλη, αγνοημένος σε μια απομονωμένη και ξεχασμένη εξορία· ενώ ο Τόνι, αυτό το κωλόπαιδο που αυτοπροβάλλεται, που παίρνει πόζα, σουλατσάρει με μεγαλόσημους, κατεβάζει σαμπάνιες, χλαπακιάζει χαβιάρι και γλώσσες κορυδαλλού, πιπιλάει χοιρινά γάλακτος, παρευρίσκεται σε γκαλά και απολαμβάνει τη λατρεία του περιγυρού του, των λακέδων του, των αυλοκολάκων του...

Πρώην αυλοκολάκων του Φίλιξ.

Πονάει αυτό. Κακοφορμίζει. Βράζει και γίνεται μνησικακία. Αχ και να...

Αρκετά. *Ίσια το κορμί*, προστάζει το γκριζο είδωλό του. *Χώνεψέ το*. Ξέρει χωρίς να κοιτάξει ότι κάνει προκοίλι. Ίσως έπρεπε να βάλει κορσέ.

Δεν βαριέσαι! Μέσα την κοιλιά! Υπάρχει δουλειά που πρέπει

να γίνει, υπάρχουν συνωμοσίες που πρέπει να εξυφανθούν, υπάρχουν κομπίνες που πρέπει να στηθούν, υπάρχουν καθάρματα που πρέπει να αποπροσανατολιστούν! *Άσπρη πέτρα ξέξασπρη κι απ' τον ήλιο ξεξασπρότερη. Μια πάπια μα ποια πάπια, μια πάπια με παπιά. Οι σπανοί Ισπανοί, εις πανί ισπανικό.*

Ορίστε. Δεν έκανε ούτε ένα σαρδάμ.

Μπορεί ακόμη. Θα τα καταφέρει, παρ' όλα τα εμπόδια. Θα τους αφήσει ξερούς, όχι πως θα απολαύσει το τελικό θέαμα. Αφήστε τους εμβρόντητους, όπως λέει στους ηθοποιούς του. *Ας κάνουμε κόλπα μαγικά!*

Ας του δώσουμε να καταλάβει, θέλει δεν θέλει, αυτού του ύπουλου, διεστραμμένου καθάρματος, του Τόνι.

2. Ισχυρά ξόρκια

ΓΙ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΥΠΟΥΛΟ, ΔΙΕΣΤΡΑΜΜΕΝΟ ΚΑΘΑΡΜΑ, τον Τόνι, φταίει ο ίδιος ο Φίλιξ. Ή κυρίως αυτός. Τα τελευταία δώδεκα χρόνια κατηγορεί συχνά τον εαυτό του. Άφησε τον Τόνι πολύ λάσκο, δεν τον επέβλεπε, δεν τον είχε από κοντά, δεν έβλεπε παραπέρα από τις βάτες στους ώμους του σιλάτου ριγέ κοστουμιού του Τόνι. Δεν πήρε είδηση τις ενδείξεις, όπως θα 'κανε ο οποιοσδήποτε είχε μια σταλιά μυαλό και δυο αυτιά. Το χειρότερο: Εμπιστεύτηκε τον κακόψυχο, αδίστακτο αναρριχησία, μακιαβελικό ποδογλείφτη. Είχε δώσει πίστη στην υποκρισία: *Άσε να κάνω εγώ αυτή την αγγαρεία για σένα, ανάθεσέ μου αυτό, στείλε εμένα στη θέση σου.* Τι βλάκας που ήταν.

Η μόνη του δικαιολογία ήταν πως εκείνο τον καιρό η θλίψη είχε αποσπάσει όλη του την προσοχή. Είχε χάσει πρόσφατα το μονάκριβο παιδί του, και με τόσο τρομερό τρόπο. Αχ και να, αχ και να μην, αχ και να είχε αντιληφθεί...

Όχι, πονάει πολύ ακόμη. Μην το σκέφτεσαι, λέει στον εαυτό του ενώ κουμπώνει τα κουμπιά του πουκαμίσου του. Καταχώνιασέ το. Προσποιήσου πως ήταν απλώς κινηματογραφική ταινία.

Ακόμα κι αν δεν είχε συμβεί αυτό το επεισόδιο που δεν ήταν να το σκέφτεται, το πιθανότερο ήταν ότι ο ίδιος θα είχε πιαστεί στην παγίδα. Είχε αποκτήσει τη συνήθεια να αφήνει τον Τόνι να διαχειρίζεται το άχαρο κομμάτι της παράστασης, επειδή, στο κάτω κάτω, ο Φίλιξ ήταν ο καλλιτεχνικός διευθυντής, όπως του υπεν-

θύμιζε συνεχώς ο Τόνι, και βρισκόταν στο αποκορύφωμα του ταλέντου του, ή έτσι τουλάχιστον έλεγαν μονίμως στις κριτικές· επομένως όφειλε να ασχολείται με υψηλότερους στόχους.

Και ασχολούνταν όντως με υψηλότερους στόχους. Να δημιουργήσει την πιο πλούσια, την πιο ωραία, την πιο εμπνευσμένη, την πιο ευρηματική, την πιο υπερκόσμια θεατρική εμπειρία που υπήρξε ποτέ. Να ανεβάσει τον πήχη ψηλά ως το φεγγάρι. Να διαμορφώσει από κάθε παραγωγή μια εμπειρία που κανείς από τους παρευρισκόμενους δεν θα ξεχνούσε ποτέ. Να προκαλέσει τη συλλογική βαθιά ανάσα, τον συλλογικό αναστεναγμό· να κάνει το κοινό να αποχωρήσει μετά την παράσταση παραπατώντας λιγάκι σαν μεθυσμένο. Να αναδείξει το Φεστιβάλ του Μακέσιγουεγκ σε πρότυπο, με το οποίο θα αναμετριώνταν όλα τα μικρότερα θεατρικά φεστιβάλ.

Αυτοί δεν ήταν ταπεινοί στόχοι.

Για να τους πετύχει, ο Φίλιξ είχε συγκεντρώσει τις ικανότερες ομάδες υποστήριξης που μπορούσε να πείσει. Είχε προσλάβει τους καλύτερους, είχε εμπνεύσει τους καλύτερους. Ή τους καλύτερους που επέτρεπε ο προϋπολογισμός του. Είχε διαλέξει ο ίδιος τα τεχνικά τζίνια και δαιμόνια, τους σχεδιαστές φωτισμού, τους τεχνικούς ήχου. Είχε στρατολογήσει τους πιο δημοφιλείς σκηνογράφους και ενδυματολόγους των ημερών του, αυτούς που μπορούσε να πείσει. Όλοι τους έπρεπε να είναι ό,τι καλύτερο υπήρχε, και κάτι παραπάνω. Αν ήταν δυνατόν.

Χρειαζόταν, επομένως, χρήματα.

Η εξεύρεση χρημάτων ήταν δουλειά του Τόνι. Δευτερεύον ζή-

τημα: Τα χρήματα ήταν απλώς το μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού, και ο σκοπός ήταν η υπέρβαση. Αυτό είχε γίνει κατανοητό και στους δυο τους. Φίλιξ ο μάγος που πέταγε στα σύννεφα, Τόνι ο προσγειωμένος βοηθός για όλες τις δουλειές και χρυσοθήρας. Ο καταμερισμός καθηκόντων φαινόταν σωστός, με δεδομένα τα αντίστοιχα ταλέντα τους. Όπως έλεγε ο ίδιος ο Τόνι, ο καθένας τους έπρεπε να κάνει αυτό στο οποίο ήταν καλός.

Ανόητε, κατασαδιάζει τον εαυτό του ο Φίλιξ. Δεν είχε καταλάβει τίποτα. Όσο για το αποκορύφωμα του ταλέντου του, το αποκορύφωμα είναι πάντα ανησυχητικό. Από το αποκορύφωμα δεν μπορείς να πας παρά μονάχα προς τα κάτω.

Ο Τόνι ήταν πάντα πρόθυμος να απαλλάξει τον Φίλιξ από τις τυπικότητες που απεχθανόταν, όπως να πηγαίνει σε κοκτέιλ πάρτι και να καλοπιάνει χορηγούς και χρηματοδότες, να συναγελάζεται με το διοικητικό συμβούλιο, να διευκολύνει επιχορηγήσεις από διάφορες βαθμίδες του δημοσίου και να συντάσσει αποτελεσματικές αναφορές. Μ' αυτό τον τρόπο —έλεγε ο Τόνι— ο Φίλιξ θα μπορούσε να αφοσιωθεί στα πράγματα που είχαν όντως σημασία, όπως οι οξυδερκείς σημειώσεις του για το σενάριο, τα πρωτοποριακά του πλάνα φωτισμού και η επιλογή της σωστής χρονικής στιγμής των καταγισμών με κομφετί γκλίτερ, των οποίων έκανε τόσο ιδιοφυή χρήση.

Και η σκηνοθεσία, βεβαίως. Ο Φίλιξ περιελάμβανε πάντα στο ρεπερτόριο ένα δυο έργα τη σεζόν που σκηνοθετούσε ο ίδιος. Κάθε τόσο έπαιζε επίσης τον πρωταγωνιστικό ρόλο, αν ήταν κάτι που του άρεσε. Ιούλιος Καίσαρας. Ο βασιλιάς με το καρό. Λιρ. Τίτος

Ανδρόνικος. Προσωπικοί του θρίαμβοι, όλοι αυτοί οι ρόλοι! Και καθεμία από τις παραγωγές του!

Ή θρίαμβοι στους κριτικούς, παρόλο που οι θεατρόφιλοι κι ακόμα και οι χορηγοί γκρίνιαζαν πότε πότε. Η ημίγυμνη, αιμορραγούσα Λαβίνια στον *Τίτο* ήταν ενοχλητικά σχηματική, κλαψούριζαν αν και, όπως είχε επισημάνει ο Φίλιξ, δικαιολογούνταν και με το παραπάνω από το κείμενο. Γιατί να σκηνοθετηθεί ο *Περικλής* με διαστημόπλοια και εξωγήινους αντί για ιστιοφόρα και ξένες χώρες, και γιατί η θεά της Σελήνης Άρτεμις να 'χει αλογάκι της Παναγίας για κεφάλι; Αυτό βέβαια —είπε ο Φίλιξ στο συμβούλιο υπερασπιζόμενος την επιλογή του— ήταν απολύτως ταιριαστό, αν το καλοσκεφτόσουν. Και η Ερμιόνη, που ξαναγύρισε στη ζωή ως βαμπίρ στο *Χειμωνιάτικο παραμύθι*, αυτή κυριολεκτικά γιουχαϊστήκε. Ο Φίλιξ ήταν κατενθουσιασμένος: Τι εντύπωση! Ποιος άλλος το 'χε κάνει αυτό ποτέ; Όπου υπάρχουν ουουου υπάρχει ζωή!

Αυτές οι αποκοτιές, αυτές οι εξάρσεις της φαντασίας, αυτοί οι θρίαμβοι ήταν πνευματικά δημιουργήματα ενός προγενέστερου Φίλιξ. Ήταν πράξεις αγαλλίασης, ψυχικής ευφορίας. Την εποχή λίγο πριν από το πραξικόπημα του Τόνι τα πράγματα άλλαξαν. Σκοτεινίασαν, και μάλιστα εντελώς ξαφνικά. *Ούρλιαξε, ούρλιαξε, ούρλιαξε...*

Μα δεν μπορούσε να ουρλιάξει.

Η πρώτη που τον άφησε ήταν η γυναίκα του η Νάντια, μόλις έναν χρόνο μετά τον γάμο τους. Όψιμος γάμος και αναπάντεχος: Δεν

ήξερε ως τότε ότι ήταν ικανός για τέτοιου είδους αγάπη. Εκεί που ανακάλυπτε τις αρετές της, εκεί που άρχιζε να τη γνωρίζει πραγματικά, εκείνη πέθανε από καλπάζουσα λοίμωξη από σταφυλόκοκκο αμέσως μετά τη γέννα. Συμβαίνουν αυτά, παρά τη σύγχρονη ιατρική. Ακόμη προσπαθεί να θυμηθεί την εικόνα της, να τη ζωντανέψει στα μάτια του άλλη μια φορά, αλλά με τα χρόνια έχει απομακρυνθεί απ' αυτόν, έχει ξεθωριάσει σαν παλιά πολυρόιντ. Τώρα πια δεν είναι παρά ένα περίγραμμα· ένα περίγραμμα που το γεμίζει με τη θλίψη του.

Έμεινε λοιπόν μόνος του με τη νεογέννητη κόρη του, τη Μιράντα. Μιράντα: Ποιο άλλο όνομα να 'δινε σ' ένα ορφανό από μητέρα κοριτσάκι μ' έναν μεσήλικα, στοργικό πατέρα; Αυτή ήταν που τον εμπόδισε να βουλιάξει στο χάος. Είχε αντέξει όσο καλύτερα μπορούσε, δηλαδή όχι και τόσο καλά· παρ' όλ' αυτά, τα είχε καταφέρει. Προσέλαβε ανθρώπους για βοήθεια, φυσικά — χρειαζόταν μερικές γυναίκες, αφού δεν είχε ιδέα για την πρακτική πλευρά της φροντίδας ενός μωρού και λόγω της δουλειάς του δεν μπορούσε να βρίσκεται κοντά στη Μιράντα όλη την ώρα. Αλλά κάθε ελεύθερη στιγμή του την αφιέρωνε σ' εκείνη. Αν και δεν υπήρχαν πολλές ελεύθερες στιγμές.

Είχε μαγευτεί απ' αυτήν ευθύς εξαρχής. Είχε σαστίσει, είχε απορήσει. Τόσο τέλεια, τα δάχτυλα των χεριών της, των ποδιών της, τα μάτια της! Χάρμα οφθαλμών! Μόλις θ' άρχιζε να μιλάει, θα την έπαιρνε μάλιστα και στο θέατρο· τόσο λαμπερή ήταν. Θα καθόταν εκεί, θα τα αντιλαμβανόταν όλα, χωρίς να στριφογυρίζει ή να βαριέται όπως θα 'κανε ένα νιάνιαρο ούτε δυο χρονών καλά

καλά. Είχε τόσα σχέδια: Με το που θα μεγάλωνε λίγο, θα ταξίδευαν μαζί, θα της έδειχνε τον κόσμο, θα της μάθαινε ένα σωρό πράγματα. Ωστόσο, σε ηλικία τριών ετών...

Υψηλός πυρετός. Μηνιγγίτιδα. Προσπάθησαν να τον βρουν στο τηλέφωνο οι γυναίκες, αλλά ήταν σε πρόβα και είχε δώσει αυστηρές εντολές να μην τον διακόψουν, κι αυτές δεν ήξεραν τι να κάνουν. Όταν έφτασε τελικά στο σπίτι, κλάματα γοερά, μετά η διαδρομή με το αυτοκίνητο στο νοσοκομείο, αλλά ήταν πολύ αργά, πολύ αργά.

Οι γιατροί είχαν κάνει ό,τι μπορούσαν: Είχαν χρησιμοποιήσει κάθε κοινοτοπία, είχαν δώσει κάθε δικαιολογία. Όλα μάταια όμως, και μετά εκείνη έφυγε. Υπέκυψε, όπως συνήθιζαν να λένε. Έφυγε για να πάει πού; Δεν ήταν δυνατόν να εξαφανιστεί έτσι από το σύμπαν. Ο Φίλιξ αρνιόταν να το πιστέψει αυτό.

Λαβίνια, Ιουλιέτα, Κορδέλια, Περντίτα, Μαρίνα. Όλες οι χαμένες θυγατέρες. Μερικές ξαναβρέθηκαν όμως. Γιατί όχι και η Μιράντα του;

Τι κάνεις με τέτοια θλίψη; Έμοιαζε με τεράστιο μαύρο σύννεφο που μαζεύονταν στον ορίζοντα. Όχι: Έμοιαζε με χιονοθύελλα. Όχι: Έμοιαζε με κάτι που δεν μπορούσε να το εκφράσει με λόγια. Δεν μπορούσε να το αντιμετωπίσει κατά πρόσωπο. Έπρεπε να το μετασηματίσει ή τουλάχιστον να το περικλείσει σε κάτι άλλο.

Αμέσως μετά την κηδεία με το σπαρακτικά μικροσκοπικό της φέρετρο, βυθίστηκε στην *Τρικυμία*. Ήταν μια φυγή, το ήξερε αυτό ακόμα και τότε, αλλά ήταν επίσης κι ένα είδος μετενσάρκωσης.

Η Μιράντα θα γινόταν η κόρη που δεν είχε χαθεί· που σαν προστατευτικό αγγελούδι θα ενθάρρυνε τον εξόριστο πατέρα της καθώς η τρύπια τους βάρκα θα βολόδερνε στη σκοτεινή θάλασσα που δεν είχε πεθάνει, αλλά είχε μεγαλώσει και είχε γίνει μια αξιαγάπητη κοπέλα. Αυτό που δεν μπορούσε να έχει στη ζωή μπορούσε παρ' όλ' αυτά να το βλέπει φευγαλέα μέσα από την τέχνη του: ίσα ίσα μια ματιά, με την άκρη του ματιού.

Θα δημιουργούσε το κατάλληλο σκηνικό γι' αυτή την αναγεννημένη Μιράντα που ήθελε να φέρει στη ζωή. Θα ξεπερνούσε τον εαυτό του. Θα έφτανε στα άκρα, θα στραμπούλαγε την πραγματικότητα ώσπου να την κάνει να στριγκλίζει. Υπήρχε μια πυρετώδης απόγνωση σ' αυτές τις προσπάθειές του πριν από τόσον καιρό, αλλά μήπως η καλύτερη τέχνη δεν έχει απόγνωση στον πυρήνα της; Δεν ήταν πάντα πρόκληση στον Θάνατο; Ένα περιφρονητικό μεσαίο δάχτυλο στο χείλος της αβύσσου;

Τον Άριέλ του, είχε αποφασίσει, θα τον έπαιζε ένας τραβεστί με ξυλοπόδαρα που θα μεταμορφωνόταν σε γιγάντια πυγολαμπίδα τις σημαντικές στιγμές. Ο Κάλιμπάν του θα ήταν ένας ψωραλέος άστεγος —μαύρος ή ίσως ιθαγενής— και παραπληγικός επίσης, που θα περιφερόταν στη σκηνή πάνω σ' ένα πελώριο σκέιτμπορντ. Ο Στέφανος και ο Τρίνκουλος; Δεν τους είχε επεξεργαστεί τελείως ακόμη, αλλά θα υπήρχαν σίγουρα καπέλα μελόν και πεοδόχες. Και τζάγκλινγκ: Ο Τρίνκουλος θα έπαιζε στον αέρα διάφορα πράγματα που θα μπορούσε να βρίσκει στην παραλία του μαγικού νησιού, όπως καλαμάρια.

Η Μιράντα του θα ήταν υπέροχη. Θα ήταν ένα αγρίμι, όπως θα

ήταν λογικό να είναι — ναυαγισμένη, να τρέχει μετά σ' όλο το νησί δώδεκα χρόνια, το πιθανότερο ξυπόλυτη, γιατί πού να βρει παπούτσια; Οι πατούσες των ποδιών της θα πρέπει να ήταν σαν σόλες από μπότες.

Έπειτα από εξαντλητική έρευνα, στη διάρκεια της οποίας είχε απορρίψει τις απλώς νεαρές και απλώς χαριτωμένες, είχε διαλέξει για τον ρόλο μια πρώην αθλήτρια της ενόργανης για παιδιά που είχε κατακτήσει μέχρι και αργυρό στο πρωτάθλημα Βόρειας Αμερικής και είχε γίνει δεκτή στη Σχολή Εθνικού Θεάτρου: ένα δυνατό, λυγρό αδέσποτο, που μόλις άρχιζε ν' ανθίζει. Ανν-Μαρί Γκρίνλαντ την έλεγαν. Ήταν τόσο ενθουσιώδης, με τόση ενέργεια: Ζήτημα αν είχε κλείσει τα δεκάξι. Είχε κάνει ελάχιστη θεατρική εξάσκηση, αλλά ο Φίλιξ ήξερε ότι μπορούσε να της αποσπάσει ό,τι ήθελε. Μια ερμηνεία τόσο φρέσκια, που δεν θα ήταν καν ερμηνεία. Θα ήταν πραγματικότητα. Μέσα απ' αυτή η Μιράντα του θα επέστρεφε στη ζωή.

Ο ίδιος ο Φίλιξ θα έπαιζε τον Πρόσπερο, τον στοργικό πατέρα της. Προστατευτικός — υπερπροστατευτικός ίσως, αλλά μόνο επειδή δρούσε για το συμφέρον της κόρης του. Και σοφός· σοφότερος από τον Φίλιξ. Αν και ακόμα και ο σοφός Πρόσπερος είχε βλακωδώς εμπιστευτεί τους κοντινούς του ανθρώπους και είχε ρίξει όλο του σχεδόν το ενδιαφέρον στην τελειοποίηση της μαγικής τέχνης του.

Ο μαγικός μανδύας του Πρόσπερου θα ήταν φτιαγμένος από ζώα — όχι πραγματικά ή και ρεαλιστικά ζώα, αλλά από λούτρινα παιχνίδια από τα οποία θα είχε αφαιρεθεί το παραγέμισμα και

στη συνέχεια θα είχαν ραφτεί μαζί: σκίουρους, λαγούς, λιοντάρια, ένα τιγροειδές πλάσμα και αρκετές αρκούδες. Αυτά τα ζώα θα έφερναν στον νου τη στοιχειώδη φύση των υπερφυσικών αλλά ωστόσο φυσικών δυνάμεων του Πρόσπερου. Ο Φίλιξ είχε παραγγείλει μερικά ψεύτικα φύλλα, λουλούδια βαμμένα χρυσά με σπρέι και φανταχτερά βαμμένα φτερά που θα παρεμβάλλονταν ανάμεσα στα χνουδωτά πλάσματα για να δώσουν πρόσθετη λάμψη και νοηματικό βάθος. Θα κρατούσε ένα ραβδί που είχε βρει σε μια αντικερί: ένα κομψό εδουαρδιανό μπαστούνι περιπάτου με ασημένιο κεφάλι αλεπούς στη λαβή και μάτια μάλλον από νεφρίτη. Είχε μέτριο μήκος για μαγικό ραβδί, αλλά ο Φίλιξ ήθελε να αντιπαραθέσει την υπερβολή με τη λιτότητα στην έκφραση. Ένα τέτοιο στήριγμα ογδοντάχρονου θα λειτουργούσε ειρωνικά σε κρίσιμες στιγμές. Στο τέλος του έργου, για τον Επίλογο του Πρόσπερου, είχε σχεδιάσει ένα εφέ ηλιοβασιλέματος, με κομφετί γκλίτερ που θα έπεφτε από ψηλά σαν χιόνι.

Η *Τρικυμία* του θα ήταν εκπληκτική: ό,τι καλύτερο είχε κάνει στη ζωή του. Του είχε γίνει —αντιλαμβάνεται τώρα— νοσηρά έμμομη ιδέα. Σαν το Ταζ Μαχάλ, ένα περίτεχνο μαιουλωμένο προς τιμήν μιας αγαπημένης σκιάς ή μια κασετίνα στολισμένη με πολύτιμα πετράδια που περιείχε τέφρα. Αλλά και κάτι παραπάνω απ' αυτό, αφού μέσα σ' αυτή τη μαγική φούσκα που δημιουργούσε η Μιράντα του θα ζωντάνευε ξανά.

Κι ακόμα μεγαλύτερη συντριβή γι' αυτόν όταν η φούσκα θα έσκαγε.

3. Σφετεριστής

ΗΤΑΝ ΕΤΟΙΜΟΙ Ν' ΑΡΧΙΣΟΥΝ ΤΙΣ ΠΡΟΒΕΣ όταν ο Τόνι φανέρωσε τα χαρτιά του. Δώδεκα χρόνια αργότερα ο Φίλιξ θυμάται ακόμη κάθε συλλαβή εκείνης της συνάντησης.

Η κουβέντα είχε αρχίσει αρκετά φυσιολογικά, στην τακτική συνάντησή τους κάθε απόγευμα Τετάρτης. Σ' αυτές τις συναντήσεις ο Φίλιξ παρουσίαζε τον κατάλογο με τις δουλειές που έπρεπε να κάνει ο Τόνι και ο Τόνι ενημέρωνε τον Φίλιξ για κάθε ζήτημα που απαιτούσε την προσοχή ή την υπογραφή του. Συνήθως δεν υπήρχαν πολλά τέτοια ζητήματα, επειδή ο Τόνι ήταν πολύ αποτελεσματικός και είχε ήδη φροντίσει τα πραγματικά σημαντικά θέματα.

«Ας μη μακρηγορούμε» είχε ανοίξει τη συζήτηση ο Φίλιξ, όπως το συνήθιζε. Είχε προσέξει με φρίκη το σχέδιο με λαγούς και χελώνες εναλλάξ στην κόκκινη γραβάτα του Τόνι: μια απόπειρα να κάνει πνεύμα, το δίχως άλλο. Ο Τόνι είχε προτίμηση —όλο και πιο λιμοκοντόρικη προτίμηση— στις ακριβές μπαγκατέλες. «Η λίστα μου για σήμερα: Πρώτον, πρέπει να αντικαταστήσουμε τον υπεύθυνο φωτισμού, δεν μου δίνει αυτό που χρειάζομαι. Επίσης, για τον μαγικό μανδύα, πρέπει να βρούμε...»

«Φοβάμαι ότι σου έχω άσχημα νέα, Φίλιξ» είπε ο Τόνι. Φορούσε ένα ακόμα στιλάτο καινούργιο κοστούμι· αυτό σήμαινε συνήθως συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου. Ο Φίλιξ είχε απο-

κτῆσει τη συνήθεια να μη συμμετέχει σ' αυτές τις συνεδριάσεις: Ο πρόεδρος Λόνι Γκόντον ήταν ευγενικός άνθρωπος αλλά πληκτικός μέχρι θανάτου, και τα υπόλοιπα μέλη ήταν ένα μάτσο ενεργούμενα ανδρείκελα. Δεν χαράμιζε πολλή σκέψη σ' αυτούς ωστόσο, δεδομένου ότι ο Τόνι τούς είχε υπό έλεγχο.

«Μπα; Για τι πράγμα πρόκειται;» ρώτησε ο Φίλιξ. Τα άσχημα νέα σήμαιναν συνήθως μια επουσιώδη επιστολή παραπόνων από κάποιον δυσαρεστημένο χορηγό. Ήταν ανάγκη να βγάλει ο Λιρ όλα του τα ρούχα; Ή μπορεί να ήταν ένας λογαριασμός καθαριστηρίου από κάποιον θεατή της πρώτης σειράς που είχε συμμετάσχει άθελά του σε κάποια φρικιαστική σκηνή: Το καταματωμένο κεφάλι του Μάκβεθ είχε εκσφενδονιστεί με υπερβολική δύναμη στη σκηνή, το βγαλμένο μάτι του Γκλόστερ είχε γλιστρήσει από τη χούφτα εκείνου που το είχε βγάλει και η σιχαμερή βλέννα είχε λεκιάσει το λουλουδάτο μεταξωτό κι ο λεκές δεν έβγαινε με τίποτα.

Ο Τόνι χειριζόταν αυτά τα οργισμένα παράπονα, και τα χειριζόταν καλά —χρησιμοποιούσε την κατάλληλη δόση απολογητικού ύφους συνδυασμένου με γαλιφιά—, αλλά του άρεσε να ενημερώνει τον Φίλιξ μην τυχόν κι έχει κανένα δυσάρεστο συναπάντημα στην είσοδο των παρασκηνίων. Αν τον επέκριναν, ο Φίλιξ μπορεί να αντιδρούσε υπερβολικά έντονα με περισσότερα απ' όσα χρειαζόταν κοσμητικά επίθετα, έλεγε ο Τόνι. Ο Φίλιξ έλεγε ότι προσάρμοζε πάντα τη γλώσσα του σε κάθε περίπτωση φυσικά, έλεγε ο Τόνι, αλλά αυτό δεν ήταν ποτέ καλό από την οπτική του χορηγού. Επίσης μπορεί το πράγμα να έφτανε στις εφημερίδες.

«Δυστυχώς» είπε τώρα ο Τόνι. Ακολούθησε παύση. Το πρόσωπό του είχε μια παράξενη έκφραση. Δεν ήταν χαμόγελο: Ήταν ένα στόμα τραβηγμένο προς τα κάτω μ' ένα χαμόγελο στο βάθος. Ο Φίλιξ ένιωσε τις τρίχες στον σβέρκο του να ορθώνονται. «Δυστυχώς» είπε επιτέλους ο Τόνι με την πιο μελιστάλαχτη φωνή του «το συμβούλιο ψήφισε τη διακοπή της σύμβασής σου. Ως καλλιτεχνικού διευθυντή».

Τώρα ήταν η σειρά του Φίλιξ να σιωπήσει. «Τι;» είπε. «Πλάκα μου κάνεις, έτσι δεν είναι;» Δεν μπορούν να το κάνουν αυτό, σκεφτόταν. Χωρίς εμένα όλο το φεστιβάλ θα τιναζόταν στον αέρα! Οι χορηγοί θα το 'βαζαν στα πόδια, οι ηθοποιοί θα 'φευγαν, τα χλιδάτα ρεστοράν, τα καταστήματα δώρων και τα δωμάτια για διανυκτέρευση με πρωινό θα 'βαζαν λουκέτο, η κωμόπολη του Μακέσιγουεγκ θα ξαναβυθιζόταν στην αφάνεια από την οποία τόσο επιδέξια την είχε βγάλει ο ίδιος, από καλοκαίρι σε καλοκαίρι, γιατί τι άλλο πλεονέκτημα είχε πέρα από το να λειτουργεί ως σιδηροδρομικός σταθμός αλλαγής γραμμών; Η αλλαγή γραμμής δεν ήταν θέμα. Δεν μπορούσες να φτιάξεις μενού γύρω από αλλαγές γραμμών.

«Όχι» είπε ο Τόνι. «Δεν είναι πλάκα, δυστυχώς». Κι άλλη παύση. Ο Φίλιξ κοίταζε τον Τόνι σαν να τον έβλεπε για πρώτη φορά. «Θεωρούν ότι χάνεις, πώς να το πω, τη σπιρτάδα σου». Ακόμα μία παύση. «Τους εξήγησα ότι είχες πάθει σοκ, αφότου η κόρη σου... από την πρόσφατη τραγική απώλειά σου, αλλά δεν ήμουν βέβαιος ότι το 'χες ξεπεράσει». Αυτό ήταν τέτοιο χτύπημα κάτω από τη μέση, που άφησε άφωνο τον Φίλιξ. Πώς τολμούν να χρησιμο-

ποιούν αυτό το γεγονός ως δικαιολογία; «Έκανα ό,τι περνούσε από το χέρι μου» πρόσθεσε ο Τόνι.

Αυτό ήταν ψέμα. Το ήξεραν και οι δυο. Ο Λόνι Γκόρντον, ο πρόεδρος, δεν θα σκαρφιζόταν ποτέ τέτοιο πραξικόπημα, και τα υπόλοιπα μέλη του συμβουλίου ήταν ανύπαρκτα. Επιλεγμένοι όλοι με προσοχή από τον Τόνι. Και επιλεγμένες, υπήρχαν και δύο γυναίκες. Συστημένοι από τον Τόνι όλοι τους.

«Τη σπιρτάδα μου;» είπε ο Φίλιξ. «Τη *σπιρτάδα* μου, γαμώτο;» Είχε ποτέ κανείς περισσότερη σπιρτάδα απ' αυτόν;

«Τέλος πάντων, την επαφή σου με την πραγματικότητα» είπε ο Τόνι. «Θεωρούν ότι έχεις προβλήματα ψυχικής υγείας. Είναι κατανοητό, τους είπα, δεδομένου του... Αλλά αδυνατούσαν να το καταλάβουν. Η κάπα από δέρματα ζώων ήταν παρακινδυνευμένη ιστορία. Είδαν τα σκίτσα. Λένε ότι θα γινόσουν αιτία να πέσουν πάνω μας οι ακτιβιστές των δικαιωμάτων των ζώων σαν σμήνος από άγριες σφήκες».

«Αυτό είναι γελοίο» είπε ο Φίλιξ. «Δεν είναι πραγματικά ζώα, είναι παιδικά παιχνίδια!»

«Όπως θα αντιλαμβάνεσαι ίσως» είπε ο Τόνι με συγκαταβατική υπομονή «δεν είναι αυτό το ζήτημα. Μοιάζουν με ζώα. Και η κάπα δεν είναι η μόνη ένσταση. Βάζουν κόκκινη γραμμή στον Κάλιμπαν ως παραπληγικό, λένε ότι είναι κάτι πολύ παραπάνω από κακογουστιά. Ο κόσμος θα σκεφτεί ότι κοροϊδεύεις την αναπηρία. Ορισμένοι θεατές θα σηκωθούν να φύγουν. Ή θα φύγουν τσουλώντας τα καρτσάκια τους: Έχουμε σημαντικό αριθμό ατόμων... Η πληθυσμιακή ομάδα μας δεν είναι κάτω των τριάντα».

«Μα τι διάολο λες!» είπε ο Φίλιξ. «Αυτό είναι πολιτική ορθότητα που έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο! Το γράφει στο κείμενο, είναι δύσμορφος! Αν μη τι άλλο, τη σήμερα ημέρα ο Κάλιμπαν είναι κοσμαγάπητος, όλοι αυτόν ζητωκραυγάζουν, εγώ απλώς...»

«Καταλαβαίνω, αλλά η ουσία είναι» είπε ο Τόνι «ότι πρέπει να γεμίσουμε αρκετά καθίσματα προκειμένου να δικαιολογήσουμε τις επιχορηγήσεις. Οι πρόσφατες κριτικές ήταν... ανάμεικτες. Ειδικά την τελευταία σεζόν».

«Ανάμεικτες;» είπε ο Φίλιξ. «Οι κριτικές την τελευταία σεζόν ήταν φανταστικές!»

«Τις κακές δεν σ' άφησα να τις δεις» είπε ο Τόνι. «Ήταν αρκετές. Τις έχω εδώ στην τσάντα μου, αν ενδιαφέρεσαι να ρίξεις μια ματιά».

«Γιατί να το κάνεις αυτό, διάολε;» είπε ο Φίλιξ. «Να μη μου τις δείξεις; Δεν είμαι μωρό».

«Οι κακές κριτικές σε κάνουν ευέξαπτο» είπε ο Τόνι. «Και μετά ξεσπάς στο προσωπικό. Αυτό κάνει ζημιά στο ηθικό».

«Δεν είμαι ποτέ ευέξαπτος!» φώναξε ο Φίλιξ. Ο Τόνι το αγνόησε αυτό.

«Ορίστε η επιστολή καταγγελίας της σύμβασης» είπε, βγάζοντας έναν φάκελο από την εσωτερική τσέπη του σακακιού του. «Το συμβούλιο σου ενέκρινε ένα συνταξιοδοτικό πακέτο, με ευχαριστίες για την πολύχρονη υπηρεσία σου. Προσπάθησα να το κάνω μεγαλύτερο». Το μείδισμα ήταν ολοφάνερο.

Ο Φίλιξ πήρε τον φάκελο. Η πρώτη του παρόρμηση ήταν να τον κάνει κομμάτια, αλλά κατά κάποιον τρόπο είχε παραλύσει.

Είχε καβγάδες στη διάρκεια της καριέρας του, αλλά δεν τον είχαν απολύσει άλλη φορά. Να τον διώξουν! Να τον πετάξουν έξω! Να τον απορρίψουν! Είχε παραλύσει ολόκληρος. «Ναι, αλλά η *Τρικυμία* μου» είπε. «Θα προχωρήσει;» Εκλιπαρούσε ήδη. «Τουλάχιστον;» Η καλύτερη δημιουργία του, ο υπέροχος θησαυρός του, συντρίμια. Ποδοπατημένος. Διαγραμμένος.

«Φοβάμαι πως όχι» είπε ο Τόνι. «Θεωρήσαμε — θεώρησαν ότι η πλήρης διακοπή της συνεργασίας θα ήταν το καλύτερο. Η παραγωγή θα ματαιωθεί. Θα βρεις τα προσωπικά σου αντικείμενα από το γραφείο σου κάτω στο αυτοκίνητό σου. Θα χρειαστώ το πάσο ασφαλείας σου, με την ευκαιρία. Όταν είσαι έτοιμος».

«Θα φτάσω μέχρι τον υπουργό Κληρονομιάς» είπε ξεψυχισμένο ο Φίλιξ. Ήξερε ότι η υπόθεση ήταν καταδικασμένη. Με τον Σαλ Ο'Νάλι πήγαιναν μαζί στο σχολείο, ήταν αντίζηλοι εκείνα τα χρόνια. Είχε γίνει ένας καβγάς για ένα επεισόδιο σχετικό με την κλοπή ενός μολυβιού όπου είχε νικήσει ο Φίλιξ και προφανώς ο Σαλ δεν το είχε ξεχάσει. Είχε εκφράσει τη γνώμη — σε αρκετές συνεντεύξεις στην τηλεόραση που σκόπευαν κατευθείαν στα αχαμνά του Φίλιξ — ότι το Φεστιβάλ του Μακέσιγουεγκ έπρεπε να ανεβάξει περισσότερο κομεντί του Νόελ Κάουαρντ, του Άντριου Λόιντ Βέμπερ και άλλα μιούζικαλ. Όχι ότι ο Φίλιξ είχε τίποτα εναντίον των μιούζικαλ, είχε αρχίσει τη θεατρική του καριέρα σε μια φοιτητική παραγωγή του *Μάγκες και κούκλες*, αλλά μόνο μιούζικαλ και ξερό ψωμί...

Μελωδία της ευτυχίας, είχε πει ο Σαλ. *Cats. Τρελός για σένα*. Κλακές. Πράγματα που μπορεί να καταλάβει ο μέσος άνθρωπος.

Μα ο μέσος άνθρωπος καταλαβαίνει πάρα πολύ καλά την προσέγγιση του Φίλιξ! Τι το δύσκολο είχε ο *Μάκβεθ* ανεβασμένος με αλυσοπρίονα; Επίκαιρος. Άμεσος.

«Στην πραγματικότητα, ο υπουργός Κληρονομιάς συμφωνεί απολύτως» είπε ο Τόνι. «Ενημερώσαμε φυσικά για την απόφασή μας τον Σαλ —τον υπουργό Ο'Νάλι— πριν από την τελική ψηφοφορία, για να επιβεβαιώσουμε ότι βαδίζαμε στον σωστό δρόμο. Λυπάμαι γι' αυτό, Φίλιξ» πρόσθεσε υποκριτικά. «Είναι πλήγμα για σένα, το ξέρω. Και πολύ δύσκολο για όλους μας».

«Έχεις κάποιον αντικαταστάτη στο μυαλό σου, φαντάζομαι» είπε ο Φίλιξ, προσπαθώντας να κρατήσει τη φωνή του σε λογικά χαμηλό επίπεδο. *Σαλ*. Μιλάμε με τα μικρά μας ονόματα δηλαδή. Έτσι είχαν λοιπόν τα πράγματα. Δεν θα έχανε την ψυχραιμία του. Θα διέσωζε την κουρελιασμένη αξιοπρέπειά του.

«Ναι, όντως» είπε ο Τόνι. «Ο Σαλ... Το συμβούλιο μου ζήτησε, χμμμ, να αναλάβω εγώ. Στο μεσοδιάστημα, φυσικά. Όσπου να βρεθεί υποψήφιος ανάλογου διαμετρήματος».

Στο μεσοδιάστημα, μη χέσω, σκέφτηκε ο Φίλιξ. Τώρα ήταν όλα ολοφάνερα. Η μυστικότητα, το σαμποτάζ. Η ύπουλη υπεκφυγή. Η τρομερή προδοσία. Ο Τόνι ήταν ο πρωταίτιος, αυτός τα είχε προκαλέσει όλα από την αρχή ως το τέλος. Περίμενε να βρεθεί ο Φίλιξ στην πιο ευάλωτη στιγμή του και τότε χτύπησε.

«Υπουλο, διεστραμμένο κάθαρμα» φώναξε, κι αυτό ήταν μια ικανοποίηση. Μικρή όμως, μπροστά σ' όλα τ' άλλα.

WILLIAM SHAKESPEARE

Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Οι εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ παρουσιάζουν το Hogarth Shakespeare Project: τα πιο αγαπημένα έργα του μεγαλύτερου δραματουργού όλων των εποχών ξαναγράφονται από σπουδαίους συγγραφείς όλου του κόσμου.

Hogarth Shakespeare

**Βιβλίο της χρονιάς σύμφωνα με τις εφημερίδες
Observer, Sunday Times, Times, Guardian και το *i magazine***

Ο Φίλιξ είναι καλλιτεχνικός διευθυντής του θεατρικού φεστιβάλ Μακέσιγουεγκ και τα καταφέρνει περίφημα. Οι παραγωγές του έχουν σαστίσει τα πλήθη. Τώρα ετοιμάζει μια παράσταση της σαιξπηρικής *Τρικυμίας*, που δεν έχει προηγούμενο: δεν πρόκειται απλώς να τονώσει τη φήμη του, θα γιατρέψει και τα συναισθηματικά του τραύματα. Ή αυτό, τουλάχιστον, ήταν το σχέδιο - αντ' αυτού όμως, έπειτα από μια απρόβλεπτη προδοσία ο Φίλιξ καταλήγει εξόριστος σε μια απομονωμένη τρώγλη. Η ανάμνηση της χαμένης κόρης του, της Μιράντα, και η σκέψη της εκδίκησης θα τον στοιχειώσουν... Δώδεκα χρόνια αργότερα, επιτέλους του δίνεται η ευκαιρία να εκδικηθεί, στο πλαίσιο ενός θεατρικού προγράμματος σε μια κοντινή φυλακή. Εδώ, ο Φίλιξ και οι κατάδικοι ηθοποιοί του θα ανεβάσουν την *Τρικυμία* του και θα παγιδέψουν τους προδότες που τον κατέστρεψαν. Χάρη στη θεατρική μαγεία, στο υλικό των ονείρων! Θα καταφέρει όμως η τέχνη να αποκαταστήσει τον Φίλιξ την ώρα που οι εχθροί του παραπαίουν;

ISBN 978-618-03-0867-9

9 786180 308679

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 80867